

Švelnus prisilietimas

JEI NE MODERNUS NAMAS, ŠIS MIŠKE ESANTIS SKLYPAS ATRODYTŲ SUKURTAS GAMTOS. SĖKMINGAI KONKURSE „TENDENCIJOS“ PASIRODĖS PROJEKTAS SULAUKĖ DAUG GRAŽIŲ ŽODŽIŲ. ITALŲ KRAŠTOVAIZDŽIO ARCHITEKTAS VITTORIO PERETTO PAGYRĖ JO INTEGRAVIMĄ Į APLINKĄ IR PASTEBĖJO, KAD ŠIAIS KLIMATO KAITOS LAIKAIS TOKS KŪRYBINIS NUOSEKLUMAS YRA DIDELĖ VERTYBĖ. LATVĖ ILZE RUKŠĖNE LABIAUSIAI ĮVERTINO PAGARBĄ MEDŽIAMS.

Rasa Pangonytė
Leono Garbačiausko fotografijos

Projekto autorė kraštovaizdžio dizainerė Asta Grabauskienė sako, kad kurdamą šį sodą siekė „laukiniškumo“ ir paslapties, gelmės.

Kokios sąlygos padėjo formuoti šį sklypą ir kokius tikslus jį kurdamą turėjote?

Pailgas maždaug 11 arų sklypas Vilniaus pakraštyje įsiterpęs tarp pušimis ir eglėmis apaugusių miškų. Per mišką vingiuojantis kelias atveda iki kelių namų saulės nušviestose properšose. Į sklypą patenkama iš medžiais apaugusios šiaurinės pusės, o nuo ten šis švelniai leidžiasi žemyn ir jį kerta maloniai čiurlenantis upelis. Pailgas saulėtas sklypas remiasi į miškingą kalvą.

Namo savininkai, vidutinio amžiaus pora, pakvietė mane sukurti kraštovaizdžio planą antrajam sklypui. Prieš keletą metų teko pertvarkyti sodą prie jų senojo namo. Ten, kaip jie juokavo, turėjo visą botanikos sodą. Ir iš tiesų ankstesniame sode augo daug seniai pasodintų įvairių rūšių spygliuočių. Siekdami didesnio vientisumo, aiškesnės struktūros, patogesnių erdvių, mes juos tuomet bandėme grupuoti ir persodinti. Baigiantis projektui šeimininkų noras pirkti naują sklypą ir pradėti viską tarytum nuo švaraus popieriaus lapo, lengvai ir natūraliai įsilieti į aplinką tik sustiprėjo. Taigi po metų jau kartu važiuojame žiūrėti naujojo sklypo, kuris visiems labai patiko dėl gamtovaizdžio, ramybės ir ypač per jį tekančio upelio.

Asta Grabauskienė

Savininkai šįkart labai norėjo vienaaukščio, į gamtą įsiliejančio namo, ir architektai pasiūlė jį statyti dviejų dalių, abipus upelio, pagrindinį ir svečių namus sujungiant tilteliu. Be to, jie siekė išsaugoti visas, net arti augančias egles ar pušis.

Nuo pat pradžių buvo akivaizdu, kad aplink naująjį namą reikia sukurti tokią aplinką, kuri atrodytų natūraliai ir atkartotų jai draugišką architektūrą. Taigi pradėjus planuoti sklypą pagrindinė mintis buvo sukurti tokią erdvę, kuri taptų miško tąsa ir vizualiai jungtų namą, upelį ir visą gamtovaizdį.

Su klientais priėjome prie bendros nuomonės, kad šio projekto tikslas – ne tiek sodo „dizainas“, kiek švelnus, tarytum pastangų nereikalaujantis prisilietimas prie sklypo, kad namas įsiliėtų į reljefą ir atrodytų tarsi visada ten ir buvęs. Spontaniškumas, nenusipėjumumas, „laukiniškumas“, kaip ir gelmė bei paslaptis, buvo pagrindinės sąvokos-kryptys formuojant

sklypą. Norėjosi, kad galutinis vaizdas atrodytų neperspaustas, nepavaldus laiko tėkmei ir tam tikra prasme atspindėtų japoniškąją *wabi sabi* filosofiją, kuri šiai vietai atrodė labai tinkama.

Kaip Jums pavyko sukurti tokį natūralumo įspūdį?

„Švelnaus“ prisilietimo įspūdžiui sukurti reikėjo koreguoti reljefą, suplanuoti vientisas medines struktūras aplink namą ir sode, kad būtų patogiau naudotis upeliu ir sklypo erdvėmis, nevaržomai mėgautis buvimu gamtoje.

Priekiniame kieme, laikantis tvaraus dizaino idėjų, terasos lentų likučiais buvo iškloti paprasti miško takeliai. Siekiant išsaugoti vientisumą ir lengviau prisitaikyti prie nelygaus reljefo, nuspręsta visą namą apjuosti mediniais takais, taip pat įrengti medines terasas, laiptus ir tiltelius, jungiančius pagrindinį namą, svečių namą ir vidinį kiemą.

Laužyta pagrindinės terasos linija išryškina čia vingiuojančio upelio grožį. Jos laiptus iki tiltelio taip pat reikėjo padaryti tinkamus. Terasą dėl patogumo norėjosi išlaikyti namo grindų lygio, tačiau ji virš upelio buvo iškilusi daugiau nei metrą. Taigi laiptus reikėjo daryti patogius lipti, bet kad jie neatrodytų masyvūs ir nenustelbtų aplinkos, o atvirkščiai – susilietų su augalais abipus upelio ir būtų lyg namo ir reljefo jungtis. Taip atsirado zigzaginiai laiptai su kraštuose įterptais augalais.

Tarp svečių namo ir pagrindinio namo pastatytas prie upelio besileidžiantis tiltelis su suolu. Jie pagyvino šią pavėsingą ir nuo pagrindinio sodo atskirtą erdvę.

Kokią funkciją atlieka upelis? Kiek prie jo „prisilietė“?

Upelį, kuris vykstant statyboms tepiminė griovį, nuspręsta palikti tokį, koks yra, tik keliose vietose praplėsta vaga. Ši buvo išpilta molio ir žvirgždo sluoksniu. Iš kelių akmenų sukūre nedidelį krioklį, kad labiau girdėtųsi vandens čiurlenimas. Vėliau visi upelio kraštai, žinoma, buvo apšodinti.

Kokias zonas išskyrėte sklype?

Erdvę už namo nutarta skirti daržui ir vaismedžiams. Augalų zonos buvo suplanuotos palei visas sklypo ribas taip, kad leistų jam betarpiškai įsiliėti į kraštovaizdį. Augalai aplink namą, palei tiltelį taip pat vizualiai sušvelnina gana nemažą skirtumą tarp pastatų grindų ir reljefo. Siekdami išlaikyti natūralaus ir tvaraus grožio idėją, sodą apželdinome šiai vietai būdingais medžiais ir krūmais: pušimis, ievomis, šėvamedžiais, serbentais. Atkurti miškų paslapties ir gelmės pojūtį padėjo ir sodinimas sluoksniais: medžiais, krūmais, drėgmę mėgstančiais ilgaamžiais žolynais.

tendencijos
NAMAS ir AŠ

Konkurso dalyvis

PAGRINDINIS
RĖMĖJAS

RĖMĖJAI:

hansgrohe

RUUKKI
Building your tomorrow.

bau
baumit.com

JUNG

APLINKA

Po daugybės bandymų želdynų kontūrai įgijo iškyšulių formą, suteikiančią aplinkai gaivališkumo ir natūralumo. Nenaudojome jokių skiriamųjų juostų, kad atrodytų, jog augalai tarytum persirita į sklypą iš aplinkos ir išsilieja į veją.

Kaip sodas keisis pagal metų laikus?

Įvairiais metų laikais sodas pulsuos tuo pačiu ritmu kaip ir gamta – gaivią vasaros žalumą rudenio plikų medelių ir krūmų karkasai, vėjyje siūbuojantys parudavę gėlių, viksvų žiedynai, nors išliks ir šiek tiek pušų, čiobrelių, viksvų žalumos. Žiemą, kai žemę nuklos lengvas sniego sluoksnis, išryškės terasų, vejų kontūrai, gaubiami rudeniškus vėjus atlaikiusių parudavusių žolynų „debesų“.

Kiek ir kokios įtakos sodui turėjo namo projektas? Ar kurdami aplinką bendradarbiavote ir su jo architektais?

Kurdami sodą bendradarbiavome su „ArchLAB“ architektais, „JP studija“, namo rangovais „Namas su stogu“. Tai neabejotinai prisidėjo prie to, kad viskas atrodytų natūraliai ir organiškai – toks ir buvo tikslas. ■

